

رامین پروتو

سفر رسمی یک‌روزه محمد شهباز شریف، نخست‌وزیر پاکستان، به ریاض و دیدار با محمد بن سلمان، ولیعهد عربستان سعودی، نقطه عطفی در روابط تاریخی دو کشور محسوب می‌شود؛ چراکه در جریان این دیدار، دو طرف توافقنامه دفاعی مشترک و استراتژیکی امضا کردند که بر اساس آن، هر گونه حمله به یکی از کشورها به‌منزله حمله به هر دو طرف تلقی خواهد شد. در این راستا باید توجه شود که روابط عربستان سعودی و پاکستان ریشه‌ای چند دهه‌ای دارد؛ به گونه‌ای که همکاری‌های نظامی دو کشور به دهه ۱۹۶۰ بازمی‌گردد، زمانی که نیروهای پاکستانی برای نخستین‌بار به‌منظور آموزش و پشتیبانی نظامی وارد خاک عربستان شدند.این در حالیست که اسلام‌آباد همواره آمادگی خود را برای دفع‌اف از اماکن مقدس اسلامی در مکه و مدینه اعلام کرده و این مسئله جایگاه ویژه‌ای به روابط امنیتی دو طرف بخشیده‌است.

همچنین پاکستان در دهه‌های گذشته علاوه بر اعزام مستشاران نظامی بخشی از آموزش نیروهای سعودی را نیز بر عهده داشته‌است. علاوه بر این در همین راستا، عربستان در دوره توسعه بر نامه هسته‌ای پاکستان به‌ویژه در دهه ۱۹۸۰ و ۱۹۹۰ به‌عنوان یکی از حامیان مالی اسلام آباد شناخته می‌شود. این پیشینه تاریخی نشان می‌دهد که پیمان دفاعی اخیر نه تنها از صفر آغاز نشده، بلکه ادامه طبیعی روابطی است که ریشه در همبستگی اسلامی و منافع مشترک امنیتی دارد.

بر این اساس امضای این توافقنامه اما نسبت به همکاری‌های گذشته تفاوتی بنیادین دارد؛ چرا که برای نخستین‌بار، عربستان و پاکستان رسماً متحد شده‌اند که تجاوز علیه یکی، تجاوز علیه دیگری محسوب شود و اساساً چنین فرمولی یادآور ماده ۵ پیمان ناتو بوده در جهان اسلام کمتر سابقه‌ای مشابه آن وجود دارد.

دلایل واتگیره‌های امضای توافق در شرایط کنونی

باید توجه شود انعقاد این پیمان دفاعی درست پس از حمله اسرائیل به نشست سران حماس در دوحه قطر صورت گرفته‌است. از نگاه بسیاری از تحلیلگران، زمان‌بندی این توافق تصادفی نیست و حامل پیامی روشن برای آوای توپ واوشنگتن است؛ چرا که اسرائیل از اکتبر ۲۰۲۲ تاکنون دهنه حملات خود را به کشورهای مختلف منطقه از جمله ایران، لبنان، سوریه، یمن و

پیمان عربستان و پاکستان برای ایران می‌تواند نگرانی‌هایی ایجا کند، چرا که نزدیکی عربستان به یک قدرت هسته‌ای مسلمان، توازن قوا در منطقه را پیچیده‌تر می‌کند؛ با این حال، مقامات سعودی تأکید دارند که این توافق صرفاً دفاعی است و علیه هیچ کشوری (از جمله ایران) نخواهد بود

عربستان و پاکستان با پیمان دفاعی، سطحی نوین از بازدارندگی منطقه‌ای را رقم زدند؛

توازن جدید در معادلات امنیتی غرب آسیا

دستاورد امنیتی بلکه یک پشتوانه اقتصادی و دیپلماتیک محسوب‌شود.

پیامدها منطقه‌ای و بین‌المللی پیمان امنیتی

انعقاد این پیمان بلافاصله واکنش‌هایی را در سطح منطقه‌ای و جهانی برانگیخت. وزارت خارجه هند اعلام کرد که پیامدهای این توافق را برای امنیت ملی خود و ثبات منطقه بررسی خواهد کرد. این موضع دهل‌ی از این نظر مهم است که با توجه به رقابت تاریخی اسلام آبادو دهل‌ی نو و تقابل هسته‌ای دو کشور، نزدیکی عربستان به پاکستان می‌تواند معادلات امنیتی جنوب آسیا را نیز تحت تأثیر قرار دهد.

در عین حال، عربستان در پی تنوع‌بخشی به اتحادهای امنیتی خود است. اعتماد سنتی ریاض به چتر امنیتی ایالات متحده طی سال‌های اخیر دچار تزلزل شده و حمله اسرائیل به قطر و سکوت آمریکا در این خصوص، در نگاه بسیاری از ناظران عربی، نشان‌دهنده بی‌اعتباری واوشنگتن به‌عنوان متحد دفاعی است. بر این اساس سعودی‌ها با پیمان اخیر عملاً نشان دادند که تمایل دارند اتحادهای امنیتی جدیدی فراتر از محور غربی تعریف کنند.

از سوی دیگر، اسلام‌آباد نیز با بحران‌های داخلی اقتصادی دست‌وپنجه نرم می‌کند و حمایت مالی کشورهای حوزه خلیج فارس برای آنها حیاتی بوده و پیمان دفاعی اخیر می‌تواند برای پاکستان نه تنها

خبر

رویترز گزارش داد اتحادیه اروپا در حال بررسی راه‌هایی برای استفاده از دارایی‌های مسدودشده روسیه است تا بتواند منابع مالی دوران جنگ این کشور را تقویت و از خطر وتوی مجارستان جلوگیری کند. این طرح هفته گذشته توسط «روزولافون در لاین» رئیس کمیسیون اروپا مطرح شده در زمانی که «دونالد ترامپ»، رئیس جمهور آمریکا کمک‌های نظامی مستقیم ایالات متحده به کیف را محدود می‌کند. طبق گزارش خبرگزاری «رویترز»، رئیس کمیسیون اروپا گفت که این وام می‌تواند بر اساس موجودی نقدی مرتبط با دارایی‌های بانک مرکزی روسیه که پس از عملیات نظامی مسکو در اوکراین در غرب مسدود شده، تنظیم‌شود و شامل توقیف دارایی‌ها که خط قرمز برای برخی در اتحادیه اروپا است، فاصله دارد». وی در ادامه گفت که بگرام یکی از بزرگ‌ترین پایگاه‌های هوایی جهان است و یکی از بزرگ‌ترین باندهای ساخته‌شده از بتن و فولاد سنگین را دارد. این فرودگاه دارای یک بانسد ۱۱ هزار و ۸۰۰ فوتی (۳۶۰۰ متری) است که قادر به خدمت‌رسانی به بمب‌افکن‌ها و هواپیماهای بار‌ی بزرگ است.

کشتار ۷۰ نمازگزار سودانی در حمله پهبادی نیروهای واکنش سریع

داخل مسجد، با دیوارهای ترک خورده، اجساد پراکنده در میان آوار و سجاذه‌های خون‌آلود را نشان می‌دهند. این در حالی است که در خواست‌های مردمی و حقوق بشری برای تحقیقات فوری بین‌المللی مطرح شده است. سرگرد «جمال الدین عسلاوی آدم»، عضو کمیته رسانه‌ای نیروی مشترک موسوم به «جیش‌های مبارز مه‌سحله» در مصاحبه‌ای با الجزیره

ن‌ت‌گفت که «نیروهای واکنش سریع، قتل عام عمدی با دقت نظامی انجام داده‌اند و هدف آنها نابودی نمازگزاران غیر مسلح بوده است». وی افزود که این حمله «بخشی از هدف قرار دادن سیستم‌اتیک غیرنظامیان است و جنایتی از پاکسازی قومی محسوب می‌شود». او خاطر نشان کرد که تعداد شهدا علاوه بر تعداد زیادی زخمی، از ۷۰ نفر فراتر رفته‌است.

پیمان دفاعی استر اژیک عربستان سعودی و پاکستان، آغاز فصل تازه‌ای در معادلات امنیتی غرب آسیا محسوب می‌شود و این توافق نه تنها تداوم روابط سنتی و تاریخی دو کشور است، بلکه به دلیل بندهای صریح دفاعی، متقابل، سطح جدیدی از بازدارندگی را ایجاد کرده و توازن قوا در منطقه را تغییر داده است.

پاکستان به‌عنوان تنها کشور مسلمان دارای سلاح هسته‌ای، برای عربستان یک شریک استراتژیک و یژه بوده و ریاض با قرار گرفتن ذیل چتر امنیتی اسلام‌آباد، می‌تواند موازنه قوا با اسرائیل و حتی ایران را به‌سود خود تغییر دهد.

اما مساله سوم، بازتعریف اتحادهای امنیتی خواهد بود؛ به گونه‌ای که بی‌اعتمادی به ایالات متحده، عربستان را به سمت تنوع‌بخشی به متحدان دفاعی سوق داده و توافق اخیر نشان می‌دهد که سعودی‌ها دیگر صرفاً به تضمین‌های واشنگتن اتکانشی‌کنند و به دنبال ایجاد اتحادهای مستقل اسلامی هستند.

پیام توافق برای ایران ومنطقه

بدون شک امضای پیمان دفاعی عربستان و پاکستان پیام‌های چندگانه‌ای برای ایران و سایر کشورهای منطقه دارد. برای ایران این توافق می‌تواند نگرانی‌هایی ایجاد کند، چرا که نزدیکی عربستان به یک قدرت هسته‌ای مسلمان، توازن قوا در منطقه را پیچیده‌تر می‌کند. با این حال، مقامات سعودی تأکید دارند که این توافق صرفاً دفاعی است و علیه هیچ کشوری (از جمله ایران) نخواهد بود و تماس تلفنی وزیر خارجه عربستان با همتای ایرانی نیز در همین راستا تلاشی برای کاهش حساسیت‌ها بود.

پیام این توافق برای کشورهای خلیج فارس هم مهم است؛ چرا که این پیمان می‌تواند زمینه‌ساز شکل‌گیری یک اتحاد دفاعی اسلامی مشابه ناتو شود و حتی وزیر دفاع پاکستان صریحاً اعلام کرده که توافق برای سایر کشورهای عربی نیز باز است که چنین اتحادی در صورت تحقق، موازنه قدرت در خلیج فارس را تغییر خواهد داد.

از سوی دیگر شاید اصلی‌ترین پیام این توافق به تل‌آویو باشد. عربستان و پاکستان با این پیمان نشان دادند که حاضر هستند در برابر تجاوز اسرائیل، حتی به سمت اتحادهای نظامی ـ هسته‌ای حرکت کنند و این پیام بازدارنده می‌تواند در رفتار آینده اسرائیل در منطقه اثر گذار باشد.

پیام این توافق برای آمریکا هم مهم است؛ چرا که توافق اخیر نشانه‌ای از کاهش اعتماد عربستان به چتر امنیتی ایالات متحده بوده که واوشنگتن دیگر تنها باز یگر تعیین‌کننده در امنیت خلیج فارس نیست و باید خود را با واقعیت جدید همگرایی‌های منطقه‌ای تطبیق دهد.

فرجام‌سخن

پیمان دفاعی استراتژیک عربستان سعودی و پاکستان، آغاز فصل تازه‌ای در معادلات امنیتی غرب آسیا محسوب می‌شود و این توافق نه تنها تداوم روابط سنتی و تاریخی دو کشور است، بلکه به دلیل بندهای صریح دفاع متقابل، سطح جدیدی از بازدارندگی منطقه‌ای را به‌نمایش می‌گذارد. زمان‌بندی این پیمان پس از حمله اسرائیل به قطر، نشان می‌دهد که ریاض و اسلام‌آباد در پی ارسال پیامی روشن به تل‌آویوو واشنگتن هستند. از سوی دیگر برای ایران، این توافق می‌تواند حامل هشدار و در عین حال فرصتی برای تعامل دیپلماتیک باشد که باید منتظر اقدامات و واکنش‌های بعدی بود.

خبر

رویترز: اروپا از دارایی‌های مسدودشده روسیه برای اوکراین استفاده می‌کند

«ما اولین بحث‌های مقدماتی در مورد ایده وام جدید را داشتیم اما تاکنون بسیاری از موارد از جمله مبالغ مشخص نیست». حدود ۲۱۰ میلیارد یورو (۲۵۰ میلیارد دلار) از دارایی‌های روسیه در اروپا بلااستفاده مانده‌است. بیشترین آنها قبلاً سرسید و به پول نقد تبدیل شده‌اند که توسط مخزن اوراق بهادار بلژیکی Euroclear به‌صورت سیره‌نگهداری می‌شود. ایده‌ای که اتحادیه اروپا اکنون روی آن کار می‌کند، شامل «جابجایی دارایی‌های روسیه با اوراق قرضه بدون بهره» منتشر شده، توسط کمیسیون اروپا خواهد بود.

از این دست باید به گونه‌ای طراحی شود که از وتوی مجارستان، معروف‌ترین حامی روسیه در بین ۲۷ کشور عضو اتحادیه اروپا است و خرید نفت روسیه توسط آن در این هفته باعث ناراحتی شده، جلوگیری کند و زمینه جدیدی را برای دولت «دونالد ترامپ» رئیس جمهور آمریکا فراهم کند. مقامات نزدیک به این پروژه گفتند که اگر بودا پست نخواهد در این طرح مشارکت کند، سازوکار جدیدی می‌تواند توسط تلافی از کشورهای مایل، به‌سه‌جای هر ۲۷ دولت اتحادیه اروپا، ایجاد شود. یکی از مقامات ارشد اتحادیه اروپا به رویترز گفت:

جهان‌نما

آمریکا قطعنامه توقف فوری جنگ در غزه را وتو کرد

آمریکا در نشست اخیر شورای امنیت سازمان ملل بار دیگر با استفاده از حق وتو، مانع تصویب قطعنامه‌ای شد که خواستار توقف فوری حملات اسرائیل به نوار غزه بود. این اقدام در حالی صورت گرفت که پیش‌تر نیز آمریکا چندین قطعنامه مشابه را که هدف آن برقراری آتش‌بس انسانی و پایان دادن به کشتار غیرنظامیان در غزه بود، وتو کرده بود. تکرار این روند نشان‌دهنده پایبندی واشنگتن به سیاست حمایت بی‌قید و شرط از اسرائیل و بی‌توجهی به خواست اکثریت جامعه جهانی است.

کارشناسان و ناظران بین‌المللی تأکید می‌کنند که با این اقدام، آمریکا عملاً به شریک جرم اسرائیل در جنایات و نسل‌کشی مردم فلسطین در نوار غزه تبدیل شده‌است. ونوهای مکرر واشنگتن نه تنها راهکارهای دیپلماتیک برای توقف جنگ را مسدود کرده، بلکه به ادامه حملات بی‌امان و تشدید بحران انسانی در این منطقه دامن زده‌است.

بسیاری از کشورهای عضو سازمان ملل، نهادهای حقوق بشری و حتی متحدان اروپایی آمریکا، از این کشور خواست‌اند رویکرد خود را تغییر دهد و با پذیرش مسئولیت بین‌المللی، اجازه دهد شورای امنیت در مسیر حفظ صلح و امنیت جهانی ایفای نقش کند.

چنین اقدام آمریکا در وتو کردن قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل برای آتش‌بس فوری در غزه را محکوم کرد که نشان‌دهنده نارضایتی پکن از ساختار حاکمیت بین‌المللی درست در زمانی است که خواهان بازطراحی نظم جهانی است. نماینده آمریکا در جلسه روز پنج‌شنبه شورای امنیت سازمان ملل قطعنامه‌ای را که خواستار آتش‌بس فوری در جنگ غزه بود را وتو کرد.

در پیش‌نویس قطعنامه یادشده عمیقاً «از گسترش مداوم عملیات نظامی اسرائیل در غزه و تشدید رنج غیرنظامیان در نتیجه آن» ابراز نگرانی شده بود. این قطعنامه با درخواست از مقامات اسرائیل برای لغو فوری تصمیم خود جهت پیشبرد عملیات نظامی در غزه، «هر گونه تلاش برای تغییرات جمعیتی یا سرزمینی» در این منطقه را رد کرد.

خبرگزاری بلومبرگ نوشته «فو کونگ» سفیر چین در سازمان ملل با بیان اینکه آمریکا «در دیگر با سوءاستفاده از حق وتو مانع از تصویب این قطعنامه شد»، اظهار کرد: «بهرغم تلاش‌های مکرر شورای امنیت ایالات متحده در کار این مانع تراشی کرده‌است. چه مدت دیگر باید منتظر بهانه‌های تلافی‌جویانه و سوءولیت‌های خودعمل‌کنند؟

کونگ تأکید کرد که «موضع واشنگتن با حفاظت از اسرائیل، مانع از پاسخ موثر سازمان ملل به این «فاجعه بی‌سابقه انسانی» شده‌است».

او از آمریکا خواست تا به عنوان یک عضو دائم شورای امنیت مسؤولیت‌های خود را بپذیرد و از اقتدار سازمان ملل متحد حمایت کند. این رویارویی آخرین مورد از اعلام نارضایتی پکن از تا‌کار آمدی نظام سازمان ملل است.

به گفته تحلیلگران، از جمله «وانگ بی‌وی» استاد روابط بین‌الملل در دانشگاه نهمین و دیپلمات سابق، «این مسئله می‌تواند یکی از دلایلی باشد که ششی جین‌پینگ اخیراً «ابتکار حکمرانی جهانی» را به عنوان راهکاری برای ایجاد نظم بین‌المللی عادلانه‌تر ارائه کرده‌است». پکن همچنین انتقادهای خود از اسرائیل درباره جنگ غزه را تشدید کرده است.

در همین راستا، «یان شونه‌تونگ» پژوهشگر برجسته چینی در واکنش به یک نماینده نظامی اسرائیل که ادعای کشته شدن بیش از ۷۰ هزار غیرنظامی توسط اسرائیل در غزه را رد کرده بود، گفت: واقعیت را شما تعیین نمی‌کنید، بلکه توسط جامعه بین‌المللی تعیین می‌شود.

همچنین اسلونی به همراه ۱۳ عضو دیگر شورای امنیت سازمان ملل خواستار اقدام فوری دیپلماتیک برای برطرف کردن بحران انسانی در غزه شد. خبرگزاری آناتولی گزارش داد: «تا‌نیا فایون» وزیر امور خارجه اسلونی در بیانیه‌ای که در حساب رسمی وزارت خارجه این کشور در شبکه اجتماعی ایکس منتشر شد، بر موضع کشورش در قبال رنج‌فرزینده در این منطقه تأکید کرد.

فایون گفت: اسلونی به همراه ۱۳ عضو دیگر شورای امنیت سازمان ملل موضع خود را در برابر رنج‌فرزان تحمیل شده بر بسیاری از مردم غزه نشان داده‌است، ما خواستار دیپلماسی در عمل برای پایان دادن به مرگ مداوم و غیرضروری کودکان، مادران و تعداد بیشماری از دیگر انسان‌ها هستیم.

فایون خواستار به‌کارگیری راه‌حل‌های بلندمدت شده و گفت که «صلح پایدار یک ضرورت مطلق است». اظهارات فایون در حالی مطرح شده‌است که پیش‌نویس قطعنامه‌ای که خواستار آتش‌بس فوری در غزه بود، در جلسه روز پنج‌شنبه شورای امنیت سازمان ملل از سوی آمریکا وتو شد. این قطعنامه با درخواست از مقامات اسرائیل برای لغو فوری تصمیم خود جهت پیشبرد عملیات نظامی در غزه، «هر گونه تلاش برای تغییرات جمعیتی یا سرزمینی» در این منطقه را رد کرد.

دانمارک این پیش‌نویس قطعنامه را به نمایندگی از ۱۰ عضو منتخب شورای امنیت – الجزایر، دانمارک، یونان، گویان، پاکستان، پاناما، کره جنوبی، سیرالئون، اسلونی و سومالی – ارائه کرد که ۱۴ رای موافق دریافت کرد.

با ایلنا همراه شوید

خبرگزاری کار ایران «ایلنا»